

Kiegészítések

Juhászné Zvolenszki Anikó: Polgári eljárásjogi ismeretek 2010-es kiadású jegyzetéhez

I. számú kiegészítés

Indoka: az egyes törvényeknek a bíróságok hatékony működését és a bírósági eljárások gyorsítását szolgáló módosításáról szóló, 2010. december 23-án elfogadott **2010. évi CLXXXIII. törvény rendelkezései.**

I. A bírósági szervezet felépítéséhez (a Bszi. egyes rendelkezéseinek módosításából):

1. Egyesbíróként és a tanács elnökeként csak hivatásos bíró járhat el. *Helyi bíróság hatáskörébe tartozó, törvény által meghatározott ügyben, egyesbíró hatáskörében bírósági titkár is eljárhat.*
2. Helyi bíróságon, ha törvény eltérően nem rendelkezik, a munkaügyi bíróságot is érteni kell.

3. A Legfelsőbb Bíróság feladata:

- az ítélezés,

- az ítélezés egységességének, és az ügyek ésszerű időn belül való elbírálásának biztosítása.

A bíróságok rendkívüli és aránytalan munkaterhének megszüntetése, valamint az ügyek ésszerű időn belül való elbírálásának elősegítése érdekében kijelöli az eljáró bíróságot (ld. még ide a Pp. új 47.§-a).

A kijelölés iránti indítvány megtételét kezdeményezheti az ítéletábra vagy a megyei bíróság elnöke az ügy érkezésétől számított 15 napon belül OIT elnökénél, aki egyetértés esetén teszi meg az indítványt a Legfelsőbb Bíróság részére.

A LB a kijelölésről tárgyaláson kívül 8 napon belül határoz, ellene jogorvoslatnak helye nincs. (Ha a kijelölés büntető ügyet érint, a LB a kijelölésről értesíti a legfőbb ügyészt.)

4. Országos Igazságszolgáltatási Tanács (OIT)

Ellátja a bíróságok igazgatásának központi feladatait.

Az OIT létszáma 16 fő. A tagok létszáma eggyel bővül: tagja a jövőben az államháztartásért (kötségvetésért) felelős miniszter is.

II. A bírói tisztség betöltésének módja (a bírák jogállásáról szóló törvény (Bjt.) egyes módosításából)

- A bírói első kinevezés határozott idejű, 3 éves időtartamra szól. Ezt követi a szakmai alkalmassági vizsgálat, amelynek eredményeképpen a bíró szakmai értékelése (a korábbi 3 helyett) 5 fokozatú lehet.
- A bíró másodszor ismét 3 éves határozott idejű kinevezést kap, ha a szakmai vizsgálat alapján „alkalmas, utóvizsgálat lefolytatása indokolt” értékelést kap.
- Egyébként pedig a határozatlan időre kinevezett bíró tevékenységét a kinevezést követően a harmadik évben, majd ezt követően is nyolcévenként kell értékelni.

A bírák fegyelmi és ezzel összefüggő kártérítési ügyeiben (a korábbi fegyelmi bíróságok helyett) a jövőben szolgálati bíróság jár el. Ezen jogvitákban a Fővárosi Ítéletábra mellett elsőfokú szolgálati bíróság, a Legfelsőbb Bíróság mellett másodfokú szolgálati bíróság jár el 3 tagú tanácsban.

III. A polgári perrendtartás egyes rendelkezéseinek módosítása

(hatályos 2011. III. 1-től, alkalmazandó a hatályba lépést követően indult eljárásokban)

1. Bírósági hatáskör, a Pp. 23.§ a) pontja:

A megyei bíróság elsőfokú hatáskörébe tartoznak *azok a vagyoni perek, melyek tárgyának értéke a tízmillió forintot meghaladja*, kivéve a házassági vagyoni pert, ha azt a házassági perrel együtt vagy annak folyamán indítják meg.
(Indoka az értékemelésnek, a megyei bíróságok megnövekedett munkaterhe – arányosabb munkamegosztás.)

2. Az eljáró bíróság kijelölése (Pp. 47.§)

A módosítás az egy-egy bíróságon jelentkező aránytalan munkateher megszüntetésére bevezet egy *speciális kijelölési szabályt*, melyről az indokolás megállapítja, hogy ez egy „*válságkezelő intézmény*”, mely csak kivételes körülmények között alkalmazható, ezt biztosítja számos garanciális rendelkezés, amely e kijelölést szigorú feltételrendszerhez köti. (lásd fentebb, LB. feladatainál)

E szerint:

A Legfelsőbb Bíróság az OIT elnökének indítványára az illetékes bíróság helyett más, azonos hatáskörű bíróságot jelöl ki az ügy vagy a bíróságra érkezett ügyek meghatározott csoportjának elbírálására, ha a bíróság rendkívüli munkaterhe miatt az ügyek ésszerű időn belül való elbírálása más módon nem biztosítható...

Egyebekben a módosítás rendelkezik arról is, hogy a *kijelölés minden szükséges esetben* a kijelölő bíróság *szorán kívül* köteles dönteni.

3. Kötelező jogi képviselő (Pp. 73/A.§)

A módosítás *kiterjeszti a kötelező jogi képviselő eseteit a megyei bíróság elsőfokú hatáskörébe tartozó perek jó részére*, azok jogorvoslati szakára is, oly módon, hogy azokat a kivételeket sorolja fel, ahol nem szükséges a jogi képviselő.

Így továbbra sem kötelező a jogi képviselő:

- azon vagyoni perekben, ahol a per tárgyának értéke a 30 millió forintot nem haladja meg (tehát 30 mill. felett kötelező),
- közig. jogkörben okozott kártérítési perekben,
- cég szervei határozatának bírósági felülvizsgálata iránti perekben,
- megyei bíróságon nyilvántartásba vett szervezetek pereiben,
- közig. perekben,
- sajtóperekben,
- személyhez fűződő jogok megsértése miatt indított perekben,
- a 2.§ (3) bek.-ben meghatározott perekben.

4. A keresetlevél kellékei és benyújtása (Pp. 121/A.§)

A módosítás *ismételten beillesztette a 121/A.§-t* a Pp. rendszerébe, azt a szabályt, amely a *jogi személy vállalkozások egymás közötti jogvitáiban* korábban (2009-től) már előírta a felek számára a *keresetlevél benyújtása előtti kötelező egyeztetést*, a jogvita esetleges peren kívüli elintézése érdekében.

Amennyiben ez nem jár sikerrel, a felperesnek *a keresetlevélhez csatolnia kell* az egyeztetés keretében keletkezett iratokat, illetve azt az iratot, mellyel igazolja, hogy a perelhárító egyeztetést megkísérelte. Ezen iratok csatolásának a hiánya a keresetlevél idézés nélküli elutasítását eredményezi [124.§ új (2) bek.-e, illetve a 130.§ (1) i) pontja].

Nem kötelező az előzetes egyeztetés, ha:

- a perindításra 60 napnál nem hosszabb határidőt állapít meg jogszabály,
- a különleges perekben,
- a fizetési meghagyásos eljárást követő perben,
- többnyire a nemperes eljárásokban.

5. Áttétel [Pp. 129.§ (4) bek.]

Amennyiben a per nem tartozik annak a bíróságnak a hatáskörébe vagy illetékességébe, ahová a keresetlevelet benyújtották, és az iratok alapján végzéssel *áttételnek van helye*, erről az új szabály szerint *oron kívül kell intézkedni*.

6. Tárgyalás elmulasztása esetén az ellentmondást követő tárgyalás megítélése kötelező jogi képviselő esetében, Pp. 136/A.§ (1) bek.

A módosítás szigorú szabályokat állapít meg a keresetváltoztatás és az érdemi ellenkérelem előterjesztésének határidejére a kötelező jogi képviselő esetében.

A 136/A.§ módosítása azt mondja ki, hogy a bírósági meghagyás ellen előterjesztett ellentmondás folytán kitűzött új határnap (ami egyébként folytatólagos tárgyalásnak minősül) a beszámítási kifogás és a viszontkereset szempontjából első tárgyalási napnak tekintendő, ha azon az alperes megjelenik vagy írásban érdemi ellenkérelmet terjeszt elő.

7. Keresetváltoztatás (Pp.146.§. (5) bek., 146/A.§)

a) A módosítás rögzíti, *mi nem tekinthető keresetváltoztatásnak*:

- ha a felperes a keresete megalapozására újabb tényeket hoz fel,
- eredetileg követelt dolog helyett utóbb beállott változás folytán más dolgot vagy kártérítést kér,
- a keresetét leszállítja, járulékokra vagy a követelése esedékessé vált részleteire kiterjeszti,
- megállapítás helyett teljesítést kér, vagy fordítva.

b) *Kötelező jogi képviselő esetében* a jogi képviselővel eljáró felperes a keresetét fő szabály szerint *az alperes érdemi ellenkérelemét követő 30 napon belül változtathatja meg*, kivétel, pl., ha a keresetváltoztatásba az alperes beleegyezik, vagy a felperes olyan tényre, bizonyítékra vagy jogerős határozatra hivatkozik, amely önhibáján kívül az első tárgyalást követően jutott a tudomására.

8. Viszontkereset (Pp. 147/A.§)

A módosítás szintén határidőhöz köti *kötelező jogi képviselő esetében* a beszámítási kifogás és a viszontkereset előterjesztését.

A jogi képviselővel eljáró alperes a *viszontkeresetét és a beszámítási kifogását fő szabály szerint az első tárgyalást követő 30 napon belül terjesztheti elő*. Kivétel, ha a felperes megengedett keresetváltoztatást jelentett be, vagy a beszámítani kért követelés később járt le, ettől számított 30 nap az előterjesztési határidő.

Fenti szabályok megsértése esetén a bíróság végzéssel elutasítja a viszontkeresetet vagy beszámítási kifogást, ellene nincs fellebbezésnek helye.

9. Egyszerűsített (rövidített) ítélet (Pp. 221.§ új (4) bek.)

A Pp. a 221.§ módosításával lehetővé teszi rövidített (egyszerűsített indokolású) ítélet hozatalát akkor is, *ha a felek ehhez hozzájárultak*. Ez szintén alkalmas lehet a bírósági munkamennyiség csökkentésére, olyan esetekben, amikor a felek számára tisztázott a tényállás, és nem igénylik annak részletes taglalását.

10. Fellebbezés – az ügyismertetés egyszerűsítése, a keresetváltatás tilalma.

a) A törvény módosítja az iratismertetés szabályait a másodfokú eljárásban:

E szerint *a tárgyalás megnyitása után az elnök* vagy az általa kijelölt bíró (az előadó bíró) az *elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakat ismerteti* (tehát nem kell ismertetni az elsőfokú eljárásban keletkezett többi peranyagot).

Ezt követően kell ismertetni a fellebbezésben foglaltakat, majd a bíróság tagjai, valamint a felek további ismertetést kérhetnek az iratokból.

E módosítást az indokolja, hogy ne kerüljenek olyan iratok ismertetésre, melyek mindkét fél számára jól ismertek, aránytalanul sok időt elvéve a tárgyalásra rendelkezésre álló időből.

b) A Pp. *módosított* 247.§ (1) bekezdése kimondja a másodfokú eljárásban a *keresetváltatási tilalmat egy kivétellel*:

- nem tekinthető keresetváltatásnak az a felperesi nyilatkozat, melyben a felperes a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül annak megalapozására olyan újabb tényeket hoz fel, melyek az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutottak a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy ez rá kedvezőbb döntést eredményezett volna.

11. Közigazgatási pereket érintő, általunk kiemelt változás (Pp. 338.§)

Közigazgatási perekben *fő szabállyá válik a per tárgyaláson kívüli elbírálása*.

Indoka, hogy ez által nem kell tárgyalást tartani azokban a perekben, ahol mindkét fél elegendőnek tartja kérelmeinek írásbeli előterjesztését. Így az alperes közig. szerveknek is kevesebb tárgyaláson kell képviselőt biztosítaniuk.

Ugyanakkor első írásbeli beadványában *bármelyik fél kérheti tárgyalás megtartását*, és maga a bíróság is *dönthet a per tárgyaláson történő elbírálásáról*.

A közig. eljárásban korábban szereplő ellenérdekű felet a bíróság a beavatkozási lehetőségéről szóló értesítésben figyelmezteti arra is, hogy írásban tárgyalás tartását kérheti, s ez irányú kérelme a beavatkozás bejelentésének is minősül.

II. számú kiegészítés

Indoka: az egyes eljárási és az igazságszolgáltatást érintő egyéb törvények módosításáról szóló **2011. évi LXXXIX. Törvény rendelkezései.** (2011. július 4-én elfogadott törvény. Kihirdetésével hatályos, érinti a Be., a Btk., a Pp., és a Bjt. egyes rendelkezéseit.)

A Pp-t érintő legfontosabb új szabályozás **bevezeti a kiemelt jelentőségű perek kategóriáját**, melyekre külön részben, speciális, az általánostól eltérő eljárási szabályokat vezet be. Ezzel a Pp. korábbi **Ötödik része a XXVI. Fejezettel a „Kiemelt jelentőségű perek”** címet viseli a továbbiakban, míg a „Kisértékű perek” a Hatodik rész XXVII. fejezetébe kerültek át, s értelemszerűen csúsztak tovább a további részek és fejezetek számozásai.

A kiemelt jelentőségű perek a Pp. rendszerében a **386/A. – M. §-aiban** találhatóak.

1. Fogalma: kiemelt jelentőségű perek a Pp. 23. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, tehát **a megyei bíróság elsőfokú hatáskörébe tartozó vagyoni perek (követelések), melyek tárgyának értéke a 400 millió forintot meghaladja.** Nem alkalmazhatók ugyanakkor a Pp-ben szabályozott különleges eljárásokban.

2. A legjellemzőbb speciális szabály ezen perekben a **oron kívüli elbírálás**, azaz, az elsőfokú bíróság köteles erre irányuló kérelem hiányában is elrendelni az értéküknél fogva kiemelt jelentőségű ügyek oron kívüli intézését, mely kiterjed **az eljárás minden szakaszára**, a rendes és a rendkívüli perorvoslatokra egyaránt.

A fentiek teljesíthetősége miatt a bírák jogállásáról szóló törvény módosítása értelmében a **kiemelt ügyben eljáró bírót** az eljárási szabályok és határidők betartása érdekében **az egyéb munkavégzés alól szükség szerint fel kell menteni** illetve mentesíteni kell.

3. A legfontosabb (az általánostól eltérő) speciális szabályok a következők:

A tárgyalás előkészítése és kitűzése:

- Kiemelt jelentőségű perben a beérkező keresetlevelet nyomban, de legkésőbb az érkezéstől számított **8 napon belül meg kell vizsgálni** (ált. szabály 30 nap) annak érdekében, hogy megállapítható legyen, nincs-e szükség valamilyen bírói intézkedésre a kitűzés előtt. Ezt követően, **a per első tárgyalását 60 napon belülre kell kitűzni** (ált. szabály 4 hónap), kivéve, ha a külföldre történő kézbesítés miatt ez nem tartható.

- **Folytatólagos tárgyalás kitűzése** esetén az elhalasztott tárgyalást **két hónapos tárgyalási időközzel** kell kitűzni (ált. szabály 4 hónap).

Szükség szerint a bíróság **egymást követő tárgyalási napokra is** tűzhet tárgyalást, amennyiben a körülmények ezt lehetővé és indokoltá teszik.

A bizonyítás speciális szabályai:

Kiemelt jelentőségű perekben a az általános szabálytól [3.§. (3) bek.] eltérően **a bíróság nem köteles a feleket előzetesen tájékoztatni a bizonyítási kötelezettségükről**, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről (bizonyítási teher).

Szakértői vélemény elkészítésére legfeljebb 30 napos, különösen bonyolult ügyben 60 napos határidő engedélyezhető, mely a szakértő indokolt kérelmére egyszer meghosszabbítható.

Tanúbizonyításhoz:

- A tanúkihallgatást az elnök vezeti, s az általános szabályok szerint először a tanút az eljáró bíró hallgatja ki. Kiemelt perben azonban, *ha a kihallgatást kezdeményező fél ezt indítványozza, először az indítványozó fél intézhet közvetlenül kérdéseket a tanúhoz*, majd az ellenérdekű fél, végül a bíróság. Amennyiben egyik fél sem él ezen indítványozási joggal, akkor a tanút először a bíróság hallgatja ki.
- *Az ellenérdekű fél tiltakozást jelenthet be* a befolyásolásra alkalmas, az ügyre nem tartozó, illetve az indokolatlanul ismételt kérdések feltevése esetén, megengedhetőségéről az elnök dönt.

Határozatok:

Közlése:

- *Az elsőfokú határozatot* meghozatalától számított *8 napon belül kell írásba foglalni*, majd ezt követően *3 napon belül kézbesíteni* (ált. szabály 15+8 nap), kivéve ha a kihirdetést elhalasztották.
- *Másodfokú eljárás esetén* a a befejező iratokat *15 napon belül kell megküldeni* az elsőfokú bíróságnak, mely a befejező határozatot ezt követő *8 napon belül kézbesíti* a feleknek (ált. szabály 30+15 nap).

Rész- és közbenső ítélet:

- Bármelyik fél erre irányuló *indítványa esetén köteles a bíróság rész vagy közbenső ítéletet hozni*, ha az eljárásjogi feltételei fennállnak (ált. szabály szerint a bíró dönti el mérlegelés alapján). Csak elutasítás esetén kell róla külön végzést hozni, mely fellebbezhető. Indokolatlan kérelem esetén a felet az elutasító határozatban *pénzbírsággal* kell sújtani, melynek legmagasabb összege kiemelt jelentőségű perekben *ötmillió forintig* terjedhet.
- A részítélettel *el nem bírált kereseti kérelem tárgyalását* – indokolt esetben – a *részítélet jogerős eldöntéséig felfüggesztheti* (mérlegelhető eset). Ilyenkor a felfüggesztés Pp-beli szabályai (155.§) szerint kell eljárni!

Rendkívüli perorvoslat - Felülvizsgálat:

A felülvizsgálati kérelem *benyújtásának határideje a közléstől számított 30 nap* (ált. szabály 60 nap), mely határidő elmulasztása esetén egyáltalán *nincs igazolási lehetőség*.